

Optimalna mađarska razina

Snimio: Zoltan Andics

Mađarska je kriminalistička policija ustrojstvenim promjenama pristupila vrlo studiozno i planski jer su točno znali što i kako žele postići prije promjene ustroja, a tek su nakon toga pokrenuli njegovu promjenu. Zahvaljujući takvome pristupu uvedene su točno one promjene koje su bile potrebne, a ne ad hoc promjene koje poslije ili ispadnu krive ili nedovoljne, odnosno koje brzo pokažu svoju kozmetičku prirodu

Željko Cvrtić,
mr. krim.

Središnje tijelo za suzbijanje organiziranog kriminaliteta u Mađarskoj - Nacionalni ured za istra-

ge - osnovano je godine 2004. U međuvremenu je doživjelo niz svrsishodnih izmjena i nadopuna. Ciljevi osnivanja Nacionalnog ureda za istrage bili su: odvojiti izvršne dužnosti iz Sjedišta nacionalne policije koja obavlja funkciju kontrole, smanjiti broj osoblja, razine rukovoditelja i broj središnjih kontrolnih službi Sjedišta nacionalne policije, stvoriti visok standard aktivnosti ekonomske zaštite, ukinuti posti-

gnut nerazmjer i nepotrebne paralelizme u središnjim istražnim službama, pojačati učinkovitost povjerljivog obavještajnog rada i kriminalističkih postupaka, osigurati uvjete za EU i međunarodnu suradnju.

Zbog domaćih potreba i zadata europskih integracija prema programu za unutarnju i pravnu suradnju, iz kojih proizlaze: borba protiv organiziranog kriminala, borba protiv opojnih droga, borba protiv prijevare i korupcije, borba protiv terorizma, ispunjavanje obveza i uvjeta policijske suradnje, mađarska se policija opredijelila za formiranje nacionalnog istražnog ureda (National Bureau of Investigation). Zadaće koje je trebalo ostvariti osnivanjem Nacionalnog ureda za istrage bile su: održavanje standardnog, samodostatnog odjela droga prema uvjetima EU-a, održati samodostat-

nu službu protiv organiziranog kriminala prema akcijskom planu EU protiv organiziranog kriminala, poboljšati posebne policijske obavještajne odjele, poboljšati središnje policijske jedinice protiv korupcije i proširiti njihovu nadležnost na cijelo područje korupcije, poboljšati službu protiv high-tech kriminala na osnovi postojećeg policijskog odjela, utemeljiti odjel za suzbijanje trgovine ljudima, staviti financijski obavještajni odjel na višu organizacijsku razinu i povećati broj osoblja.

Znali što hoće i kako to ostvariti

Važni zadaci Nacionalnog ureda za istrage jesu: detektirati i istražiti najteža gospodarska, financijska i kaznena djela droga, obavljati obavještajni rad i istražiti trgovanje ljudima i kaznena djela s obilježji-

dvije funkcije koordinacijsko-nadzorna i istražna. One su strogo odvojene, čime se postižu točnost u utvrđivanju postojećeg stanja i neovisnost. Nadzor i koordinaciju rada ustrojstvenih jedinica kriminalističke policije po policijskim upravama provodi zasebni odjel unutar Uprave i izravno je odgovoran zamjeniku ravnatelja za kriminalističku policiju. Takva pozicija omogućuje zamjeniku ravnatelja da adekvatno zapovijeda načelnicima policijskih uprava iz domene poslova kriminalističke policije jer je na izvoru svih bitnih informacija, kako o njihovu radu tako i o istragama koje se provode na nacionalnoj razini, čime se ostvaruje jedinstvenost zapovijedanja kriminalističkom policijom.

U ovom je ustroju pronađen optimalan odnos između opsega poslova i nadležnih rukovoditelja. Dakle, načelnici PU-ova imaju samo dvije osobe koje im zapovijedaju - to su prvi i drugi zamjenik ravnatelja policije, a oni istodobno imaju svu potrebnu

potporu u svojim upravama kako bi bili na izvoru svih informacija, a njihov fond nije prevelik. Da je kojim slučajem ostavljeno da zamjenicima i njihovim uprava-

U mađarskom je ustroju nađen optimalan odnos između opsega poslova i nadležnih rukovoditelja. Načelnici PU-ova imaju samo dvije osobe koje im zapovijedaju - to su prvi i drugi zamjenik ravnatelja policije, a oni istodobno imaju svu potrebnu potporu u svojim upravama kako bi bili na izvoru svih informacija

ma i načelnicima teritorijalnih policijskih uprava (kojih je 20) rukovodi sam ravnatelj, to ne bi jednostavno uspijevao ni fizički niti informacijskom potporom. Dakle, tu

je razina rukovođenja spuštena s ravnatelja na zamjenika, što se smatra nužnim, a s druge je strane smanjen broj rukovoditelja jer se obavljaju dvojne uloge. To također doprinosi kompaktnosti rukovođenja te bržem kolanju informacija i donošenju odluka. Nema dvojnog zapovijedanja jer nitko osim zamjenika ravnatelja ne može tzv. linijski zapovijedati pojedinim ustrojstvenim jedinicama u pojedinim policijskim upravama. Onaj tko je zadužen s pojedinim predmetom određuje i sve postupke koje treba poduzeti. No, Nacionalni istražni ured uvijek je u mogućnosti izuzeti pojedini predmet iz svoga interesa, ali onda i preuzima odgovornost za taj predmet.

Jake ustrojstvene jedinice

Fleksibilni ustroj ne postoji u potpunosti. Zadržani su oblici specijalističkih odjela. To onemogućuje prebacivanje ljudi unutar različitih istraga i time nepotpunu iskoristivost kadrova. Postoje jake ustrojstvene jedinice za posebne izvide, analitiku, zaštitu svjedoka i financijske istrage, sve na nacionalnoj razini, koje se mogu upustiti u bilo koju ozbiljnu istragu. Kriminalistička policija ima i vlastitu logistiku i administrativnu potporu, čime se postiže nužna neovisnost pri istrazi. Nacionalni istražni ured ima i vlastiti godišnji proračun kojime neovisno upravlja.

Katalog kaznenih djela propisan je posebnom odlukom Ministarstva unutarnjih poslova, tako da je općenito određeno što istražuje Nacionalni istražni ured. Međunarodna suradnja odvija se standardno unutar Interpola i Europol, što nije dovoljno za uspješnost međunarodnih istraga, ključnih u suzbijanju organiziranog kriminaliteta. Kriteriji za ulazak u NBI nisu strogo određeni, ali se nastoje dobiti kvalitetni iskusni kadrovi.

Susjedi Mađari imaju razvijen sustav za prikupljanje informacija, i to onaj koji bilježi spoznaje prikupljene primjenom posebnih kriminalističkih mjera, te drugi koji sadrži podatke i spoznaje o svim provedenim kriminalističkim obradbama i koji je, osim policiji, dostupan i državnim odvjetnicima. Iz sheme je vidljivo da od operativnih odjela, samo Odjel za kriminalitet droga ima raspoređene obavještajne pododseke u šest regija. Isto je tako i Odsjek za imovinsko-obavještajne spoznaje raspoređen u sedam regija, što je razumljivo iz pozicije neposrednog terenskog prikupljanja informacija. ■

